

**การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ***
**OPERATING ACCORDING TO THE GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES
OF PERSONNEL OF PATHUMTHANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION**

ธนิศร ยืนยง¹, ประเวศน์ มหารัตน์สกุล², สมนึก สอนเนย³, ภูหนท สลัดทุกซ์⁴

และ ธัญญธัชชวรณ พุกโหมด⁵

Thanisorn Yuenyong¹, Pravej Maharutsakul², Somnuek Sonnoei³, Phunoth Saladtuk⁴

and Thuntuchchawan Puckmod⁵

¹⁻⁵คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

¹⁻⁵Faculty of Polical Science, Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: pravej@ptu.ac.th

วันที่รับบทความ : 1 พฤษภาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 22 พฤษภาคม 2568

Received 1 May 2025; Revised 20 May 2025; Accepted 22 May 2025

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัยครั้งนี้เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 2) เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เสนอแนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลเป็นวิจัยเชิงปริมาณ กรอบแนวคิดใช้แนวคิดของ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

Citation:

* ธนิศร ยืนยง, ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, สมนึก สอนเนย, ภูหนท สลัดทุกซ์ และ ธัญญธัชชวรณ พุกโหมด. (2568).

การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(3), 386-407.

Thanisorn Yuenyong, Pravej Maharutsakul, Somnuek Sonnoei, Phunoth Saladtuk and Thuntuchchawan Puckmod. (2025). Operating According To The Good Governance Principles Of

Personnel Of Pathumthani Provincial Administrative Organization.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(3), 386-407.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

พ.ศ. 2542 ประชากรที่ศึกษาคือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีธานี จำนวน 1,615 คน นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางของเครจีและมอร์แกน ได้จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักความดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ หลักการรับผิดชอบ หลักการปกครองโดยกฎหมาย หลักความตรงไปตรงมา หลักผลลัพธ์คุ้มกับสิ่งที่ลงทุนไป และหลักการร่วมคิดร่วมทำ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและ ระยะเวลาการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินงาน ควรพัฒนา ระบบและกระบวนการทำงานให้เกิดความคุ้มค่า ด้วยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน และควรส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี โดยปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน, บุคลากร, หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

Abstract

The main objectives of this research were 1) to study the level of operating according to the Good Governance principles, 2) to compare operating according to the Good Governance principles of personnel serving in the Pathumthani Provincial Administrative Organization, classified by personal factors, 3) propose the guidelines for effective work practices. This research was a quantitative research. The conceptual framework of this research was

applied from the Regulations of the Office of the Prime Minister on Good Government and Social Administration B.E. 2542 's concept. The population consisted of 1,615 people worked in Pathumthani Provincial Administrative Organization. The samples were 310 people determined by Krejcie & Morgan table. The research instrument was a 5rating scale questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The research results revealed that 1) the level of operating according to the Good Governance principles as a whole was at a high level. When considered each aspect from high to low found that 6 aspects were at a high-level,namely, the principle of goodness aspect was at the highest level, followed by the principle of responsibility and accountability aspect, the principle of governance by law aspect, the principle of straightforwardness aspect, the principle of results worth the investment aspect and the principle of joint thought and action aspect was at the lowest level. 2) The comparison results of operating according to the Good Governance principles of personnel of Pathumthani Provincial Administrative Organization, classified by personal factors found that people with different genders, ages, educational levels and working periods showed no difference opinions on operating according to the Good Governance principles of personnel of Pathumthani Provincial Administrative Organization. 3) The guidelines for effective work practices should involve personnel in planning and operations, develop cost-effective systems and processes by introducing technology to assist in operations, and promote a good organizational culture by instilling a sense of morality, ethics, and public responsibility.

Keywords: Operating, personnel, the good governance principles, Pathumthani Provincial Administrative Organization

บทนำ

สถานการณ์สังคมไทยปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามกระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แม้เทคโนโลยีและการสื่อสารจะพัฒนาอย่างก้าวหน้าทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว แต่ระบบการบริหารของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนกลับไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้เกิดปัญหาในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การบริหารจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร อย่างไรก็ตาม การบริหารภาครัฐยังอยู่ในช่วงของการปรับตัว โดยยังคงยึดรูปแบบการจัดการแบบแยกส่วน ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินงานอย่างแยกจากกัน ขาดการประสานและบูรณาการระหว่างกัน ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการบริหารยังไม่เป็นไปอย่างที่ควรจะเป็น (กฤษ เพิ่มทันจิตต์, 2549)

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำและบูรณาการแผนต่าง ๆ ร่วมกัน นอกจากนี้ หลักธรรมาภิบาลยังถูกรวมอยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการบริหารภาครัฐ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) เพื่อผลักดันนโยบายลดความเหลื่อมล้ำในสังคม แนวคิด “ธรรมาภิบาล” จึงมีบทบาทสำคัญทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการปรับโครงสร้างองค์กร การยกระดับคุณภาพการบริหาร และการพัฒนาการให้บริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน บนพื้นฐานของความโปร่งใส ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของประชาชนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า พร้อมทั้งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงแผนงานและการดำเนินงานให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว ซึ่งครอบคลุมทุกมิติของสังคม ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมโดยรัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเมืองไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการปกครองตนเอง พึ่งพิทักษ์สิทธิ เสริมสร้างหลักนิติรัฐ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร และลดปัญหาการทุจริตในระบบราชการ (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2544)

นักวิชาการส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่าระบบการบริหารภาครัฐในปัจจุบันไม่สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปครั้งใหญ่ โดยเฉพาะในช่วงที่ธนาคารโลก (World Bank) เข้ามามีบทบาทสำคัญในการผลักดันแนวคิด "Good Governance" เพื่อแก้ไขปัญหการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพและการทุจริตในประเทศกำลังพัฒนา (สถาบันพระปกเกล้า, 2544; เจริญ เกษฏาวัลย์, 2545) “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” หรือหลักธรรมาภิบาล จึงกลายเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารภาครัฐ มุ่งเน้นบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้ให้บริการที่มีคุณภาพ เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และป้องกันการทุจริต โดยถือเป็นหัวใจสำคัญของทั้งภาครัฐและเอกชน รัฐบาลไทยได้ขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการอย่างจริงจัง โดยออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545) ซึ่งกำหนดให้การบริหารต้องมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า การลดขั้นตอนและหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน รวมถึงการกระจายอำนาจและทรัพยากรสู่ท้องถิ่น เพื่อสนองความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ยังย้ำให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม โปร่งใส เป็นธรรม รับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารภาครัฐอย่างแท้จริง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภายในองค์กร หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การร่วมคิด วางแผน การดำเนินงาน ตรวจสอบ และป้องกันการทุจริต เพื่อสร้างความโปร่งใสและกลไกถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ แม้ อบจ.ปทุมธานี จะให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล แต่ยังคงเผชิญกับปัญหา เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังจำกัด และการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารงานของ อบจ.ปทุมธานีตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสนอแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คุ้มค่าต่อการกิจของรัฐ และส่งเสริมประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม แม้ อบจ.ปทุมธานีมีความพยายามในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล แต่ก็ยังประสบกับข้อจำกัดบางประการ เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน และการประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลและความโปร่งใสในการ

ดำเนินงานขององค์กร อีกทั้งยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานตามหลักการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรใน อบจ.ปทุมธานี รวมถึงความแตกต่างของการ
ปฏิบัติงานในมิติต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ
บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ
บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน
3. เพื่อเสนอแนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลตามหลักการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

สมมุติฐานการวิจัย

1. การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. บุคลากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลได้เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการ
ปฏิบัติงานต่างกันมีการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากร
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี” แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง
ที่ดี มีพื้นฐานมาจากแนวคิดและทฤษฎีของหลากหลายสำนักวิชาการ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
สถาบันที่มีบทบาทสำคัญด้านการบริหารจัดการ รวมถึงองค์การระหว่างประเทศ โดยสามารถ
สรุปสาระสำคัญของแนวคิดและทฤษฎีเหล่านี้ได้ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1 ทฤษฎีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ที่ได้วางหลักธรรมาภิบาลสำหรับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่ใช้เป็นแนวทางทางแผนการบริหารจัดการองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประเทศชาติ ซึ่งองค์การสหประชาชาติได้วางหลักธรรมาภิบาลไว้ดังนี้ (UNESCAP,2025) 1) การมีส่วนร่วม (Participation) หรือร่วมคิดร่วมทำ ประชาชนทุกคนควรมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือผ่านตัวแทนที่ได้รับเลือกมาอย่างเหมาะสม 2) หลักนิติธรรม (Rule of Law) หรือหลักปกครองโดยกฎหมาย กฎหมายต้องมีความเป็นธรรม ใช้บังคับอย่างเท่าเทียม โปร่งใส และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 3) ความโปร่งใส (Transparency) หรือความตรงไปตรงมา การตัดสินใจของรัฐและองค์กรควรมีความเปิดเผย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องต้องเข้าถึงได้ง่าย 4) ความรับผิดชอบ (Responsiveness) รัฐและองค์กรควรตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในเวลาที่เหมาะสม 5) การเห็นพ้องร่วมกัน (Consensus Oriented) การตัดสินใจควรคำนึงถึงความเห็นที่แตกต่าง เพื่อให้เกิดฉันทามติในประเด็นหลัก 6) ความเสมอภาคและครอบคลุม (Equity and Inclusiveness) ทุกคนควรได้รับโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเท่าเทียม โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง 7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) การบริหารจัดการทรัพยากรสาธารณะควรมีประสิทธิภาพ และได้ผลสัมฤทธิ์ และ 8) ความรับผิดชอบ (Accountability) หรือความรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อผู้มีอำนาจในการบริหารต้องสามารถอธิบายและรับผิดชอบต่อการกระทำของตนต่อสาธารณะ

หลังวิกฤตเศรษฐกิจประเทศไทยมีการออกพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่มีพื้นฐานแนวคิดจากหลักธรรมาภิบาลขององค์การสหประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับสถาบันพระปกเกล้าได้จัดทำโครงการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาระบบราชการ โดยอิงจากเนื้อหาของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งสามารถจัดกลุ่มเป็น 10 องค์ประกอบภายใต้แนวคิด “หลักทศธรรม” ครอบคลุมหลักการบริหารจัดการที่ดี 6 ประการ ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์, 2546) รวมกับหลักการบริหารรัฐกิจแนวใหม่อีก 4 ด้าน คือ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การบริหารจัดการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.2 แนวคิด ทฤษฎีการบริหาร กระบวนการวางแผน การจัดองค์การ ภาวะผู้นำและการควบคุมการทำงานของสมาชิกขององค์กรและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ (Freemen, 1992; Bartol & Martin, 1997) หน้าที่ของนักบริหารองค์กรที่จะต้องปฏิบัติในการนำพาองค์กร และหน้าที่การบริหารงานมิได้สงวนไว้สำหรับผู้บริหารเท่านั้น พนักงาน บุคลากรในองค์กรทุกคนสามารถใช้ในการทำหน้าที่ ซึ่งโดยทั่วไปมีพื้นฐานในหน้าที่การวางแผน (Planning) การจัดระเบียบระบบงาน (Organizing) การใช้คนให้ตรงกับงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงานความคืบหน้าของงาน (Reporting) และการจัดทำงบประมาณ (Budgeting) (Gulick & Lydall, 1973)

1.3 ทฤษฎีหมดเชื่อมโยงในการปฏิบัติงาน ที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานให้สำเร็จนั้นต้องทำเป็นกลุ่มคณะในทุกระดับในองค์กรที่มีหัวหน้างานและผู้บังคับบัญชาเป็นหมดเชื่อมโยงงาน การวางแผนและการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มให้กลุ่มตัดสินใจโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม จะทำให้สมาชิกเกิดความพึงพอใจ ผูกพัน ยอมรับนับถือกัน (Likert, 1977) งานจึงจะมีประสิทธิภาพและความสำเร็จของงาน ซึ่งเกณฑ์ประสิทธิภาพ และความสำเร็จของงานคือ เกณฑ์ประสิทธิผลถือเป็นหลักการหนึ่งของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ปัทิตตา สำราญสุข (2556) ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรีต่อการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยพิจารณาตามหลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า รวมถึงจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาทำงาน และตำแหน่ง ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมบุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรมและนิติธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความคุ้มค่า ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากเช่นกัน เรียงลำดับตามความเห็นที่ได้รับ

มลิฉัตร สุภาพ (2556) ศึกษาการดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย จากมุมมองของบุคลากร พร้อมเสนอแนวทางแก้ไข พบว่า โดยรวมการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

โดยหลักที่มีการนำมาใช้มากที่สุดคือหลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือหลักความรับผิดชอบ และหลักที่นำมาใช้น้อยที่สุดคือหลักความคุ้มค่า

จันทร์เพ็ญ ขุนพลีก (2557) ศึกษาการปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรในสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรีและสาขา พบว่า โดยรวมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากหลักคุณธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ความคุ้มค่า นิติธรรม และการมีส่วนร่วมตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า เพศชาย บุคลากรที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี รายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป มีประสบการณ์ทำงาน 31 ปีขึ้นไป และเป็นข้าราชการ มีระดับการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

กัลยา ทรัพย์มา (2557) ศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยรวมบุคลากรมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการบริหารราชการเพื่อผลสัมฤทธิ์ของภารกิจรัฐ ทั้งนี้ บุคลากรที่มีอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ศราวดี ดาวรงแก้ว (2564) จากการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ "ความโปร่งใส" รองลงมาคือ "การตอบสนอง", "หลักนิติธรรม", "ความรับผิดชอบ", "การมีส่วนร่วม", "ความเสมอภาค", "ฉันทามติ", "ประสิทธิภาพ", "ประสิทธิผล" และ "การกระจายอำนาจ" ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร พบว่า เพศและระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ปัจจัยด้านอายุ ตำแหน่งงาน และรายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบญญาศิริ งามสะอาด (2565) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบางเตือ จังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากในทั้ง 6 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรับผิดชอบ รองลงมาคือการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม ความโปร่งใส คุณธรรม และความคุ้มค่า ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2561) ที่มีการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลในจังหวัดนนทบุรี ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ ไม่มีผลต่อความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

คลาร์ก (Clarke, 2001) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจในประเทศกานา พบว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และส่งผลให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่แท้จริง โดยการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในระดับท้องถิ่น

มาร์เซลลา (Marcella, 2005) ศึกษาการบริหารการปกครองด้านการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาโมรอนโก, แคลิฟอร์เนีย พบว่า การรับรู้การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการปกครองการศึกษา การวิจัยได้เชื่อมโยงหลักธรรมาภิบาลด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารกับความสำเร็จในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ยังสนับสนุนบทบาทของผู้นำในการบริหารโรงเรียน การทุ่มเทเพื่อพัฒนาความสำเร็จของผู้เรียน และการปรับปรุงการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

เทนเนเคส (Tennekes, 2005) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการวิเคราะห์นโยบายของประเทศเนเธอร์แลนด์และเยอรมนี พบว่า หลังสงครามเย็นทั้งสองประเทศได้กำหนดนโยบายเพื่อช่วยเหลือประเทศโลกที่สาม โดยนักสังคมสงเคราะห์นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประเมินผลการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม ยังคงขาดความชัดเจนในการออกแบบกระบวนการประเมิน เนื่องจากยุทธศาสตร์นโยบายมีความซับซ้อนและแยกย่อยเกินไป อีกทั้งยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดธรรมาภิบาล

3. สรุป

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารจัดการทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และสังคมในประเทศ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการตัดสินใจและวิธีการบริหารที่แตกต่างกัน การศึกษาหลายแนวคิดและทฤษฎีได้ระบุว่า ความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล

ส่งผลต่อแนวทางการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เช่น การใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ทำให้การบริหารสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีขึ้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างของความคิดเห็นบุคลากร อบจ.ปทุมธานี เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยพิจารณาจากปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มตามตัวแปรอิสระที่เกี่ยวข้องโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แหล่งข้อมูล ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมจากเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ศึกษา

2. ประชากรในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,615 คน (องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี, 2568) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือค่าระดับนัยสำคัญ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน

3. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า

4. เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งออกแบบเพื่อเก็บข้อมูลจากบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา และระยะเวลาการทำงาน ใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

4.2 ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (มากที่สุดถึงน้อยที่สุด)

4.3 แนวทางการพัฒนา เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบเสนอความคิดเห็นอย่างอิสระ

แบบสอบถามนี้ครอบคลุมทั้งข้อมูลพื้นฐาน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence: IOC) ความครบถ้วนของเนื้อหาตามนิยามศัพท์ และความเหมาะสมของการใช้ภาษา จากนั้นคำนวณค่า IOC รายข้อ และคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งได้ค่าเฉลี่ย IOC และทั้งฉบับ เท่ากับ .89 และ นำแบบสอบถามไปทดลองใช้สอบถามกับกลุ่มประชากรที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์อำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธี Item-Total Correlation โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

6.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี

6.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองโดยเก็บข้อมูลได้ 310 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยแปลผลตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2543) แบ่งระดับความคิดเห็น

ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้ $1.00-1.50 =$ น้อยที่สุด $1.51-2.50 =$ น้อย $2.51-3.50 =$ ปานกลาง $3.51-4.50 =$ มาก และ $4.51-5.00 =$ มากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี วิเคราะห์โดยใช้การสรุปและอธิบายเชิงพรรณนา

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ใช้สถิติดังนี้

8.1 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha)

8.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

8.3 การทดสอบสมมติฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มของตัวแปรเพศ และระดับการศึกษา ใช้ t-test for Independent Samples การทดสอบค่าเฉลี่ยกลุ่มของตัวแปรที่แบ่งเป็นสามกลุ่มขึ้นไปได้แก่อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ใช้ค่าสถิติ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี” ศึกษาจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนบุคลากรทั้งหมดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 52.77 รองลงมาเพศชาย ร้อยละ 47.23 อายุส่วนใหญ่ต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 46.13 รองลงมาคือ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 28.04 และช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 25.83 ในด้านการศึกษา ส่วนใหญ่จบระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 83.39 และระดับปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 16.61 สำหรับระยะเวลาการทำงาน ส่วนใหญ่อยู่ในงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 60.15 ขณะที่ต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 39.85 ผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ระดับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านหลักความดี

($\bar{x} = 3.96$) ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.90$) ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย ($\bar{x} = 3.81$) ด้านหลักความตรงไปตรงมา ($\bar{x} = 3.74$) ด้านหลักผลลัพธ์คุ้มกับสิ่งที่ลงทุนไป ($\bar{x} = 3.70$) และด้านหลักหลักการร่วมคิด ร่วมทำ ($\bar{x} = 3.68$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี $n = 310$

การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ด้าน)	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. หลักการปกครองโดยกฎหมาย	3.81	0.83	มาก	3
2. หลักความดี	3.96	0.87	มาก	1
3. หลักความตรงไปตรงมา	3.74	0.99	มาก	4
4. หลักการร่วมคิด ร่วมทำ	3.68	0.99	มาก	6
5. หลักการรับผิดชอบและรับชอบ	3.90	0.88	มาก	2
6. หลักผลลัพธ์คุ้มกับสิ่งที่ลงทุนไป	3.70	0.97	มาก	5
รวม	3.80	0.91	มาก	

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน

เปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรเพศหญิงและชาย พบว่า บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวม และรายด้านไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตาม เพศ

การปฏิบัติงานตามหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี (ด้าน)	ชาย		หญิง		t	p – value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักการปกครองโดยกฎหมาย	3.74	0.89	3.87	0.76	-1.248	0.213
2. หลักความดี	3.91	0.94	4.00	0.81	-0.720	0.568
3. หลักความตรงไปตรงมา	3.72	1.05	3.77	0.91	-0.569	0.570
4. หลักการร่วมคิด ร่วมทำ	3.65	1.06	3.71	0.91	-0.627	0.531
5. หลักการรับผิดชอบและรับชอบ	3.84	0.96	3.94	0.80	-0.957	0.339
6. หลักผลลัพธ์คู่กับสิ่งที่ลงทุนไป	3.65	1.02	3.73	0.89	-0.578	0.495
รวมเฉลี่ย	3.75	0.98	3.84	0.83	-0.797	0.426

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

- เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากร จำแนกตามช่วงอายุ พบว่า โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของ
บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีจำแนกตามช่วงอายุ

[illegible]

5. หลักการรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อ	3.77	0.86	3.89	0.82	4.05	0.89	2.34	0.09
							1	5
6. หลักผลลัพธ์คุ้มค่ากับสิ่งที่ลงทุนไป	3.63	0.94	3.62	0.90	3.85	0.95	1.76	0.16
							8	9
รวมเฉลี่ย	3.69	0.91	3.79	0.86	3.97	0.90	2.03	0.13
							6	0

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระดับการศึกษา

การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ด้าน)	ปริญญาดัตรีหรือต่ำกว่า		ปริญญาโทหรือสูงกว่า		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักการปกครองโดยกฎหมาย	3.76	0.79	3.94	0.91	-1.408	0.160
2. หลักความดี	3.91	0.83	4.14	0.94	-1.631	0.104
3. หลักความตรงไปตรงมา	3.69	0.94	3.89	1.01	-1.146	0.253
4. หลักการร่วมคิด ร่วมทำ	3.63	0.95	3.82	1.10	-1.145	0.253
5. หลักการรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อ	3.84	0.85	4.07	0.96	-1.615	0.107
6. หลักผลลัพธ์คุ้มค่ากับสิ่งที่ลงทุนไป	3.67	0.92	3.82	1.07	-1.127	0.261
รวมเฉลี่ย	3.75	0.88	3.96	1.00	-1.355	0.177

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

- ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมและในแต่ละด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน

การปฏิบัติงานตามหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี (ด้าน)	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	p-value
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. หลักการปกครองโดยกฎหมาย	3.71	0.85	3.87	0.80	-1.647	0.101
2. หลักความดี	3.84	0.89	4.05	0.85	-1.953	0.052
3. หลักความตรงไปตรงมา	3.65	0.99	3.82	0.98	-1.506	0.133
4. หลักการร่วมคิด ร่วมทำ	3.59	0.98	3.74	0.99	-1.240	0.216
5. หลักการรับผิดชอบและรับชอบ	3.80	0.89	3.98	0.87	-1.742	0.083
6. หลักผลลัพธ์คู่กับสิ่งที่ลงทุนไป	3.62	0.98	3.76	0.96	-1.194	0.233
รวมเฉลี่ย	3.70	0.92	3.87	0.89	-1.558	0.121

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีพบว่า "โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก" แต่ควรมีแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิผลเพิ่มเติมเพื่อยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ควรมีข้อเสนอแนะในลักษณะดังนี้

1) ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานโดยจัดอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารและการประเมินผล และควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงการทำงาน

2) ควรพัฒนาระบบและกระบวนการทำงานให้เกิดความคุ้มค่า ด้วยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Document) หรือระบบติดตามงาน และควรปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย และทำให้ทันสมัยสม่ำเสมอ

3) ควรส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี โดยปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่พบได้นำข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อยู่ในระดับ “มาก” ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งสะท้อนถึงความตระหนักรู้และการให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล เช่น ประสิทธิภาพ คุณภาพ และความโปร่งใส ส่งผลให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในหน่วยงาน การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามแผนปฏิบัติราชการอย่างเป็นระบบ ยึดหลักความสุจริตและป้องกันการทุจริตอย่างจริงจัง โดยผู้บริหารได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการวางแผนพัฒนาองค์กรและส่งเสริมจริยธรรมของบุคลากรให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 บุคลากรปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตรงไปตรงมาและปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบวินัยราชการที่ปกครองโดยกฎหมาย ทั้งยังมีการพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพงาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของ จันทร์เพ็ญ ขุนพิลึก (2557) กัลยา ทรัพย์มา (2557) เบญยาศิริ งามสะอาด (2565) ปัทิตา สำราญสุข (2556) และศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว (2564) ซึ่งต่างพบว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบคือรับผิดชอบ ความโปร่งใส ตรงไปตรงมาและหลักนิติธรรมที่ปกครองโดยกฎหมาย ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การสหประชาชาติเรื่องการบริหารองค์กรอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีในด้าน หลักความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบและรับผิดชอบต่อในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่มีต่อประชาชนและสังคม โดยมีการดำเนินงานตามข้อเสนอหรือข้อร้องเรียนของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรมและเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารงาน อีกทั้งยังมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และแสดงความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาโดยใช้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์งาน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของมลิฉัตร สุภาพ (2556) และ จันทร์เพ็ญ ขุนพิลึก (2557) ที่พบว่าบุคลากรในสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรีมีการปฏิบัติงานตามหลักความรับผิดชอบ ที่รับทั้งผิดและรับชอบในระดับมากที่สุดเช่นกัน ในด้านหลักความคุ้มค่า

ได้ผลลัพธ์คุ้มค่าการลงทุน พบว่าการดำเนินงานของบุคลากรอยู่ในระดับมาก โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและสาธารณชน การดำเนินงานเป็นไปตามแผนทุกขั้นตอน และมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งแสดงถึงความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ เบญยาศิริ งามสะอาด (2565)

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่.05

ผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่า ลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา หรือระยะเวลาการทำงาน อาจส่งผลต่อความคิดเห็นของบุคลากรต่อการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้กลับแสดงให้เห็นว่าบุคลากรซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านเหล่านี้มีความคิดเห็นใกล้เคียงกัน และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของเสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2561) ที่ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี ซึ่งพบว่า ลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ และรายได้ ไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า แม้บุคลากรจะมีความแตกต่างกันในด้านส่วนบุคคล แต่เมื่อต้องประเมินการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กลับมีมุมมองที่สอดคล้องกัน อาจสะท้อนถึงการรับรู้หรือประสบการณ์ร่วมในสภาพแวดล้อมการทำงานเดียวกัน อาจสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานมีการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจัดอบรมภายใน การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการสื่อสารภายในองค์กรอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความตระหนักรู้และเข้าใจในแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในระดับที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ ยังอาจแสดงถึงการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง ซึ่งทำให้บุคลากรทุกระดับปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางเดียวกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า โดยภาพรวม บุคลากรมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ “มาก” ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ หลักการปกครองโดยกฎหมาย หลักความดี หลักความตรงไปตรงมา หลักการร่วมคิด ร่วมทำหลักการรับผิดชอบ และหลักผลลัพธ์ คู่กับสิ่งที่ลงทุนไป ทุกด้านได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับ “มาก” แสดงถึงการดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในภาพรวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากรโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรที่มีลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกัน เหล่านี้ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและในแต่ละด้าน ผลดังกล่าวสะท้อนว่า แม้บุคลากรจะมีความหลากหลายในด้านส่วนบุคคล แต่มีการรับรู้และประเมินต่อการปฏิบัติงานตามหลักการดังกล่าวอย่างใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเกิดจากการมีแนวทางการบริหารที่เป็นมาตรฐานเดียวกันภายในองค์กร

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 ควรจัดทำ “แนวปฏิบัติด้านคุณธรรม” เพื่อให้เป็นแนวทางสำหรับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ

1.2 ควรส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมภายในองค์กร เช่น การประชุมทีม การเสนอข้อคิดเห็นจากบุคลากร

1.3 ควรพัฒนาต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่อบรมครั้งเดียว โดยจัดกิจกรรมต่อเนื่อง มีกรณีศึกษาเชิงจริยธรรม สร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งปันบทเรียนที่ดี/ที่ผิดพลาด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มการวิจัยแบบผสวนวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและเชิงกว้างที่ครอบคลุมมากขึ้น

2.2 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนานวัตกรรมที่นำไปใช้และขยายผลเป็นต้นแบบได้อย่างชัดเจน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษ เพิ่มทันจิตต์ และคณะ. (2549). รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: หจก.ชูเลียนพระราม 2.
- กัลยา ทรัพย์มา. (2557). การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบล บางกร่าง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 1(1), 76-83.
- จันทร์เพ็ญ ขุนพิลึก.(2557). การปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของบุคลากรในสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี และสาขา. ใน งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจริญ เจษฎาวัดย์. (2545). การวิจัยในสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2544). การใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. ใน วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 6(1), 93 – 105.
- เบญญาศิริ งามสะอาด. (2565). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานเทศบาลตำบลบางเตือ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 9 (2), 48-61.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมิตา สำราญสุข. (2556). ความคิดเห็นของบุคลากรสำนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี ต่อการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของบุคลากรสำนักงานที่ดิน จังหวัดชลบุรี. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- มลิฉัตร สุภาพ. (2556). การดำเนินงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย. ใน การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์.(2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. จาก <https://legal.ops.moc.go.th/th/content/category/detail/id/772/cid/511/iid/3946>
- เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์ (2561). ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 12(28), 187-196.

- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). *การพัฒนาผู้นำท้องถิ่นในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า
- ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว .(2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขต ประเวศ กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40),147-159.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี.(2568). *แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการตามแผน อัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2569*. จาก <https://palthumpao.go.th/โครงสร้างองค์กร/>
- Bartol, K. M., & Martin, D. C. (1997). *Management*. (2nd ed.). New York: McGraw - Hill.
- Clarke,Vicki Clinell Burge. (2001). *Unit Search of Good Governance: Decentralization and Democracy in Ghana*. Illinois: Northern Illinois University.
- Freeman, R. E. (1992). *Management*. (5th ed.). New Jersey: Practice - Hall.
- Gulick, L., & Lydall, H. F. (1973). *Management and the Public Service*. New York: St. Martin's Press.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1977). *The human organization: Its management and value*. New York: McGraw-Hill.
- Marcella, Casey-Cooper. (2005). *Educational Governance of the Morongo Unified School District* (California), Retrieved from <http://www.lib.umi.com/dissertations/preview/3166794>.
- Tennekes, Hendrik Joost. (2005). *Donors and Good Governance: Analysis of a policy discourse in the Netherlands and Germany*. Ph.D. Dissertation. Universiteit Twente.
- UNESCAP. (2025). *What is Good Governance?* retrieved from <https://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>